

DECIZIE

28 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Iulia Sîrcu

Judecătorii: Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru
Ion Druță, Nicolae Craiu

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursurile declarate de către Întreprinderea cu Capital Străin „Total Leasing” Societate pe Acțiuni și Postică Veaceslav,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii cu Capital Străin „Total Leasing” Societate pe Acțiuni împotriva lui Postică Veaceslav cu privire la încasarea sumei și cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată a lui Postică Veaceslav împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Total Leasing” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea sumei și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 iulie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Postică Veaceslav, casată parțial hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 24 aprilie 2015 cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri,

c o n s t a ț ă

La 19 august 2013, ÎCS „Total Leasing” SA s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Postică Veaceslav cu privire la încasarea sumei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 22 mai 2008 a încheiat cu Postică Veaceslav contractul de leasing financiar nr. 280-08/POS, prin care s-a transmis ultimului în posesie și folosință, contra plată, automobilul de model Toyota Corolla cu numărul de înmatriculare CTL609, tip caroserie Sedan, nr. motorului 1ZR0258360 și nr. caroseriei JTNBV56E40J026729. Valoarea totală a contractului a constituit 21 552, 18 Euro.

Indică ÎCS „Total Leasing” SA că automobilul a fost transmis efectiv pârâtului la data de 22 mai 2008, fapt confirmat prin actul de predare-primire din aceeași dată. Potrivit prevederilor contractului de leasing financiar, Postică Veaceslav s-a obligat

să achite ratele de leasing și alte sume stabilite prin contract, în strictă conformitate cu graficul de achitări, însă dânsul nu și-a onorat obligațiile asumate, contractul fiind reziliat, iar automobilul restituit benevol la 02 mai 2011.

Menționează reclamanta că la 16 mai 2011 automobilul de model Toyota Corolla a fost comercializat în vederea stingerii datoriilor acumulate conform contractului de leasing financiar. Nefiind de acord cu acțiunile întreprinderii, Postică Veaceslav s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Total Leasing” SA, solicitând rezilierea contractului, repararea prejudiciului material și moral. Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 28 decembrie 2011, acțiunea a fost admisă cu rezilierea contractului de leasing financiar nr. 280-08/POS din 22 mai 2008 și încasarea din contul ÎCS „Total Leasing” SA în beneficiul lui Postică Veaceslav a sumei de 19 305,93 Euro cu titlu de prejudiciu material, 5000 lei – prejudiciu moral și 500 lei – taxă de stat. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2012, apelul declarat de ÎCS „Total Leasing” SA a fost admis și casată integral hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea a fost respinsă, însă prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 mai 2013, a fost casată decizia instanței de apel și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 28 decembrie 2011.

Declară ÎCS „Total Leasing” SA că în decizia din 15 mai 2013 Curtea Supremă de Justiție a reținut că obligația de a rambursa toate plățile efectuate de către Postică Veaceslav este reglementată de art. 748 alin. (4) Cod civil, care prevede că dacă după reziliere prestațiile efectuate nu mai prezintă interes pentru cel îndreptățit să rezilieze, el poate extinde rezilierea și asupra acestor prestații. Astfel, în temeiul normei date, prin excepție de la regula generală a efectelor rezilierii, părțile vor fi obligate să întoarcă și prestațiile anterioare în cazul în care pentru partea care este îndreptățită să rezilieze prestațiile deja efectuate nu mai prezintă interes și aceasta declară că rezilierea va produce efecte și asupra prestațiilor anterioare.

Afirmă reclamanta că prin efectul rezilierii contractului de leasing financiar pârâtului urmează a-i fi restituită suma de 19 305,93 Euro achitată pe parcursul executării contractului, iar întreprinderii urmează a-i fi restituit automobilul și toate veniturile realizate din prestația ÎCS „Total Leasing” SA, adică veniturile obținute în urma utilizării automobilului transmis lui Postică Veaceslav în posesiune și folosință timp de trei ani. Rațiunea ce impune restituirea aceste prestații este că prin folosirea automobilului transmis, pârâtul a înregistrat venituri timp de 3 ani fără a achita nimic în schimb, supunând mijlocul de transport și unei uzuri. Prin urmare, Postică Veaceslav nu poate să se limiteze în urma rezilierii contractului doar la transmiterea automobilului, fiind obligat să restituie și venitul realizat în perioada 22 mai 2008 – 02 mai 2011 (1075 zile).

Invocă ÎCS „Total Leasing” SA că pe piața de chirie auto, un automobil de clasă similară este transmis în folosință și posesie temporară contra unui preț de 30-40 Euro pentru o zi. Ca rezultat, beneficiul obținut de către pârât este egal cu valoarea produsului dintre prețul de chirie pentru o zi și numărul de zile de utilizare a mijlocului de transport, care constituie 32 250 Euro (1075 x 30 Euro). În scopul soluționării litigiului pe cale amiabilă, reclamanta a expediat în adresa lui Postică Veaceslav cererea prealabilă nr. 594 din 30 iulie 2013, prin care a solicitat restituirea

venitului obținut în mărime de 32 250 Euro în termen de cel mult 7 zile, care a fost recepționată la 02 august 2013, însă până în prezent nu a fost executată.

Solicită reclamanta încasarea din contul lui Postică Veaceslav a datoriei în sumă de 32 250 Euro și cheltuielilor de judecată.

La 12 septembrie 2013, și Postică Veaceslav a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Total Leasing” SA cu privire la încasarea sumei și cheltuielilor de judecată, pricinile civile fiind conexate într-un singur proces.

În motivarea acțiunii, Postică Veaceslav a indicat că pe parcursul perioadei mai 2008 – mai 2011, a achitat conform contractului de leasing financiar nr. 280-08/POS din 22 mai 2008 suma de 19 305 Euro cu titlu de rate de leasing, procente și penalități. La 02 mai 2011 automobilul de model Toyota Corolla cu n/î CTL609 a fost preluat de către ÎCS „Total Leasing” SA sub pretextul neexecutării obligațiilor contractuale de către dânsul.

Menționează reclamantul că la 08 iunie 2011 a solicitat pârâtei acordarea automobilului ridicat contra răscumpărării integrale a acestuia, însă prin răspunsul din 13 iunie 2011, ultima a refuzat acordarea bunului, care a fost vândut ca urmare a rezilierii unilaterale a contractului de leasing financiar nr. 280-08/POS. Nefiind de acord cu acțiunile ÎCS „Total Leasing” SA, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată privind rezilierea contractului, repararea prejudiciului material și moral. Prin hotărârea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 28 decembrie 2011, devenită irevocabilă la 15 mai 2013, acțiunea a fost admisă cu rezilierea contractului de leasing financiar nr. 280-08/POS din 22 mai 2008 și încasarea din contul ÎCS „Total Leasing” SA în beneficiul lui Postică Veaceslav a sumei de 19 305,93 Euro cu titlu de prejudiciu material și 500 lei – taxă de stat.

Declară Postică Veaceslav că începând cu 13 iunie 2011 – data refuzului de a restitui automobilul, pârâta a reținut ilegal mijloacele financiare ce au aparținut cu drept de proprietate reclamantului, fiind obligată să-i achite ultimului conform art. 585 și 619 Cod civil suma de 6377 Euro.

Solicită încasarea din contul ÎCS „Total Leasing” SA a sumei de 6370 Euro cu titlu de dobândă de întârziere și sumei de 1400 Euro cu titlu de cheltuieli de asistență juridică achitate conform contractului de asistență juridică nr. 01-M/12/3 din 01 martie 2012.

La 04 martie 2015, Postică Veaceslav a depus cerere de concretizare a acțiunii, solicitând încasarea din contul ÎCS „Total Leasing” SA a dobânzii de întârziere în sumă de 6251 Euro și 1400 Euro - cheltuieli de asistență juridică, în total suma de 7651 Euro, precum și încasarea taxei de stat.

Prin hotărârea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 24 aprilie 2015, acțiunea ÎCS „Total Leasing” SA a fost admisă integral, s-a încasat din contul lui Postică Veaceslav în beneficiul ÎCS „Total Leasing” SA datoria în sumă de 32 250 Euro și taxa de stat în sumă de 16 425 lei, iar acțiunea lui Postică Veaceslav a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Totodată, s-a încasat din contul lui Postică Veaceslav în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 671 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 iulie 2016, a fost admis apelul declarat de către Postică Veaceslav, casată parțial hotărârea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 24 aprilie 2015 cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ÎCS „Total Leasing” SA ca fiind neîntemeiată și admitere parțială a acțiunii

lui Postică Veaceslav. S-a încasat din contul ÎCS „Total Leasing” SA în beneficiul lui Postică Veaceslav suma de 1400 Euro cu titlu de prejudiciu material și suma de 3915 lei cu titlu de taxă de stat pentru instanța de fond și suma de 10 197,75 lei cu titlu de taxă de stat pentru instanța de apel, în total suma de 14 112,75 lei. În rest, hotărârea instanței de fond a fost menținută.

La 11 octombrie 2016, Postică Veaceslav a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 iulie 2016 și hotărârii Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 24 aprilie 2015 în partea respingerii acțiunii lui Postică Veaceslav privind încasarea sumei de 6251 Euro, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului, recurentul a invocat aplicarea de către instanțele ierarhic inferioare a legii care nu trebuia să fie aplicată, precum și neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată.

Consideră Postică Veaceslav că reieșind din prevederile art. 738 alin. (1) Cod civil, persoana vinovată în încetarea relațiilor contractuale, la caz ÎCS „Total Leasing” SA, este obligată nu doar să restituie suma de 19 305,93 Euro, dar și veniturile realizate în toată perioada aflării mijloacelor financiare în gestiunea acesteia. Conform art. 739 alin. (1) Cod civil, în cazul în care contrar regulilor bunei administrări, debitorul nu obține beneficii de pe urma bunului, deși acest lucru i-ar fi fost posibil, el este obligat față de creditor la compensarea valorii veniturilor ratate. Având în vedere că intimata nu și-a declarat veniturile în cadrul procesului de judecată, suma solicitată a fost calculată reieșind din prevederile art. 585 și 619 Cod civil, fiind evaluată la 6251 Euro.

La 12 decembrie 2016, și ÎCS „Total Leasing” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 iulie 2016 și menținerea hotărârii Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 24 aprilie 2015.

În motivarea recursului, recurenta a invocat interpretarea în mod eronat a legii de către instanța de apel, fapt ce a dus la pronunțarea unei decizii neîntemeiate.

Menționează ÎCS „Total Leasing” SA că prin folosirea automobilului transmis în posesiune și folosință, intimatul Postică Veaceslav a obținut venituri timp de 3 ani fără a achita nimic în schimb, supunând mijlocul de transport și unei uzuri. Astfel, Postică Veaceslav nu poate să se limiteze în urma rezilierii contractului doar la transmiterea automobilului, fiind obligat să restituie și venitul realizat în perioada 22 mai 2008 – 02 mai 2011 (1075 zile), în sumă de 32 250 Euro.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia redactată integral a Curții de Apel Chișinău din 28 iulie 2016, a fost expediată în adresa recurenților la 15 august 2016 (f.d. 29, volumul II), însă nu conțin date despre recepționarea acesteia. În cererile de recurs, Postică Veaceslav a indicat că a făcut cunoștință cu decizia recurată la 22 august 2016, iar ÎCS „Total Leasing” SA la începutul lunii decembrie 2016.

În circumstanțele relevate, recursurile declarate de către Postică Veaceslav la 11 octombrie 2016 și de ÎCS „Total Leasing” SA la 12 decembrie 2016, se consideră a fi depuse în termenul prevăzut de lege.

La 04 noiembrie 2016, în adresa intimătei ÎCS „Total Leasing” SA a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către Postică Veaceslav cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs, iar la 14 decembrie 2016 a fost expediată în adresa lui Postică Veaceslav copia recursului declarat de către ÎCS „Total Leasing” SA.

La 12 decembrie 2016, ÎCS „Total Leasing” SA a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către Postică Veaceslav ca fiind neîntemeiat, deoarece hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 28 decembrie 2011 cu privire la restituirea mijloacelor bănești, a devenit irevocabilă la 15 mai 2013 și a fost executată integral, astfel că încasarea unor pretinse penalități/dobânzi pentru aceste sume este neîntemeiată.

Alte referințe nu au parvenit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2016, recursurile depuse de către Postică Veaceslav și ÎCS „Total Leasing” SA au fost declarate admisibile.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursurile prezente se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursuri și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile urmează a fi admise cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Art. 240 alin. (1) și (3) CPC prevede că la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii. Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că obiectul acțiunii înaintate de către ÎCS „Total Leasing” SA constituie încasarea sumei de 32 250 Euro din contul lui Postică Veaceslav cu titlu de venit obținut de către ultimul în urma utilizării automobilului în calitate de locatar conform contractului de leasing financiar nr. 280-08/POS încheiat cu ÎCS „Total Leasing” SA, drept temei de drept fiind invocate prevederile art. 738, 748 Cod civil.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 24 aprilie 2015, acțiunea ÎCS „Total Leasing” SA a fost admisă integral, s-a încasat din contul lui Postică Veaceslav în beneficiul ÎCS „Total Leasing” SA suma de 32 250 Euro și taxa de stat în sumă de 16 425 lei.

Examinând pricina în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 28 iulie 2015 a admis apelul declarat de către Postică Veaceslav, a casat hotărârea

primei instanțe privind admiterea acțiunii ÎCS „Total Leasing” SA și a pronunțat în această parte o hotărâre nouă de respingere a acțiunii ca neîntemeiată, indicând în acest sens că venitul ratat solicitat de către recurenta-reclamantă ÎCS „Total Leasing” SA este lipsit de oricare suport probatoriu.

Astfel, respingând acțiunea ÎCS „Total Leasing” SA din motivul nedemonstrării de către ultima a cuantumului venitului ratat solicitat și a survenirii acestuia, în condițiile în care ÎCS „Total Leasing” SA nu a solicitat încasarea venitului ratat, instanța de apel a schimbat obiectul acțiunii, ceea ce contravine prevederilor art. 372 alin. (3) CPC. În acest sens, nu poate fi reținut unicul argument al instanței de apel adus întru motivarea concluziei sale precum că ÎCS „Total Leasing” SA nu a prezentat probe întru confirmarea venitului ratat.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că decizia Curții de Apel Chișinău din 28 iulie 2016 este emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, și anume a art. 240 alin. (3) CPC, care prevede că instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant și art. 372 alin. (3) CPC care stipulează că în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Această circumstanță este apreciată drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Se reiterează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European), ceea ce la cazul prezentei spețe este lipsă.

Însă, la caz, Curtea de Apel Chișinău pronunțând decizia din 28 iulie 2016 a omis să satisfacă standardele procedurale relevante referitoare la conținutul actului judecătoresc, examinând pricina cu încălcarea normelor de drept procedural.

Ținând cont de imposibilitatea instanței de recurs de a corecta respectiva eroare judiciară și reiterând inexistența temeiurilor legale pentru a remite pricina spre rejudecare în instanța de fond (art.432 alin. (3) lit. d) și f) CPC), instanța de recurs consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Chișinău și a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural și nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiuni care nu pot fi corectate de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și având în vedere lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de către Postică Veaceslav și ÎCS „Total Leasing” SA, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 28 iulie 2016 și a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de către Întreprinderea cu Capital Străin „Total Leasing” Societate pe Acțiuni și Postică Veaceslav.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 28 iulie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii cu Capital Străin „Total Leasing” Societate pe Acțiuni împotriva lui Postică Veaceslav cu privire la încasarea sumei și cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată a lui Postică Veaceslav împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Total Leasing” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea sumei și cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Nicolae Craiu